

Варто зазначити, що «селфі» допомагає виразити свою ідентичність, тобто дає змогу особі декларувати приналежність до певної спільноти, професії, ділитися своїми вподобаннями. «Селфі» розвиває творчість особистості, оскільки «пошук теми, ракурсу, вислову є творчим зусиллям і особа, що фотографує, створюючи свій новий образ, мимоволі творить» [7, с. 160].

Отже, популярність «селфі» підтверджує унікальний феномен, що пов'язаний із бажанням майже кожного інтернет-користувача транслювати свою приватну інформацію через мережі. Основною проблемою в цьому випадку є свідоме зосередження більшості молодих осіб, а особливо підлітків, на активності в мережі, що призводить до відриву від суспільного життя. Нестримне бажання публікувати власні фотографії у мережі, оцінювати світлини інших успішно замінила потребу в суспільній рефлексії, у бажанні живого спілкування, наповнення власного життя справжніми непідробними емоціями, а не тисячами смайликів і «лайків»[6].

Важливо зазначити, що віртуальна самопрезентація учнівської молоді не завжди є ідеалізованим образом особистості, що перебільшує певні позитивні характеристики, чи показує неіснуючі позитивні якості, і навпаки – вона може мати дещо негативних характер. В першу чергу, це може залежати від ситуацій та конкретних комунікативних задач, які стоять перед особистістю, а тому віртуальна само презентація може бути як засобом захисту, так і засобом привабливості. Таким чином, проблема само презентації молоді в соціальних мережах є актуальною на даний час.

Список використаної літератури:

1. Белинская Е. П. Современные исследования виртуальной коммуникации: проблемы, гипотезы, результаты / Е. П. Белинская, А. Е. Жичкина // Образование и информационная культура. – Т. 5. – Вып. 7. – М.: РАО, 2000. – С. 395-431.
2. Богиня Я. О. Проблема «селфі» в житті сучасної молоді / Я. О. Богиня, К. М. Пасько // Етнічна самосвідомість та міжетнічна взаємодія в сучасному світі : зб. наук. праць / [за ред. : Кузікової С. Б., Щербакової І. М., Пасічник Н. О.]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка. – 2016. – С. 302-305.
3. Бриль Н. М. Селфі як соціально-психологічне явище / Н. М. Бриль // Актуальні проблеми психології. – Т. 1. – Вип. 44. – 2016. – С. 62-67.
4. Вацлавик О. Селфіманія, кібербулінг, шарентінг: нові виклики кіберпростору / О. Вацлавик // Інформаційна безпека в сучасному суспільстві. – 2016. – С. 21-22.
5. Гинзбург М. Р. Личностное самоопределение как психологическая проблема / М. Р. Гинзбург // Вопросы психологии. – 1998. – № 2. – С.19-27.
6. Гоффман И. Представление себя другим в повседневной жизни / И. Гоффман. – М.: Канон-Пресс, 2000. – 304 с.
7. Калька Н. Дослідження детермінант селфі у студентської молоді / Н. Калька, Л. Оришин // Проблеми гуманітарних наук. Серія "Психологія". – 2015. – Вип. 35. – С. 247-258.

Науковий керівник: доцент Л. В. Драгола

ПСИХОЛОГІЧНА СЕМАНТИКА КОЛЬОРУ

О. О. Жовтоног

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Наша робота присвячена дослідженню та систематизації понять про семантичне значення основних кольорів. Ця робота є актуальною, оскільки психологічні знання стають все більш поширеними в освітніх закладах України, а обізнаність щодо основних характеристик кольору є невід'ємною для роботи з дітьми та підлітками. Оформлення навчальних та ігрових приміщень, ілюстрація літератури, а також

розвиток арт-терапії – одного із провідних напрямків психологічної підтримки дитячих, підліткових та дорослих груп – потребують знань про семантичне значення кольорів.

Відношення людини до різноманіття кольорів в оточуючому світі залежало від двох факторів: розуміння ролі кольору в життєдіяльності та рівня розвитку матеріальної та духовної культури суспільства [2, с. 6]. У книзі Л. Н. Миронової «Кольорознавство» еволюція відношення людства до сприйняття кольору ділиться на два періоди. Перший – донауковий – від доісторичних часів до кінця XVI ст., другий – науковий – від XVII ст. до теперішнього часу [3].

Вже в доісторичний період люди наділяли обмежену кількість кольорів певним змістом. Ці кольори були пов'язані з найбільш важливими для них явищами та об'єктами. Так, у древніх народів Африки символічно значимими були три кольори: червоний, що асоціювався з вогнем і кров'ю, чорний – з землею і білий – з молоком матері як джерелом життя для дітей. З розвитком землеробства і скотарства у давніх людей актуалізуються такі поняття, як сонце, небо, вода, земля і рослинність на землі. З ними асоціювалися кольори: червоний (сонце), синій (небо і вода), чорний, жовтий (земля) – різні кольори у різних народів, і зелений – рослинність [2, с. 7]. Таким чином, поступово, закладалась семантика основних кольорів. Із розвитком людства вона почала розповсюджуватися на кольори одягу, житла, побутового приладдя, а особливо – розпису храмів та святилищ.

В античну епоху поступово зживається міфологізм у ставленні до кольору і виділяється естетична свідомість (при збереженні символіки різних кольорів). Пранаука еллінів – філософія – поряд зі знаннями про природу, космос, людину, включає і естетику. Люди все більше починають усвідомлювати красу як таку. Проте всі тенденції до поділу кольорів на вищі та нижчі ґрунтуються на архетипічних їх значеннях [1, с. 6]. В книзі «Психологія кольору» Г. Браєм – відомий німецький дизайнер та спеціаліст по психології кольору писав, що «свій початок символіка бере в колективній підсвідомості, тієї таємничої суміші людських бажань, страхів, легенд, переказів і міфів» [1, с. 17].

Зазвичай кожен окремий колір має своє індивідуальне значення, яке набувалося протягом розвитку людства, а конкретно характером життєдіяльності багатьох поколінь. Завдяки дослідженням І. Ньютона нам відомі сім основних кольорів: червоний, помаранчевий, жовтий, зелений, блакитний, синій та фіолетовий. Проте, до опису семантичного значення основних кольорів будуть включені найдавніші: червоний, синій, зелений, чорний, білий та коричневий.

Розглянемо детально психологічне значення основних кольорів. Червоний колір вважається одним із найдавніших кольорів. Проте відношення до нього є часто амбівалентним, і залежить від того, який відтінок червоного сприймається, і поряд з яким кольором він розміщений. Основними критеріями семантики червоного кольору є:

- 1) Значення червоного кольору може коливатися від негативного (агресія, смертельна небезпека, кровожерливість) до позитивного (життєва енергія, здоров'я, любов). Основною характеристикою червоного кольору є збудження, привертання уваги та стимулювання активності. «Цей колір більш близький до чоловічого початку, ніж жіночого (згідно К. Юнгу), молодого організму, ніж старого» [1, с. 31].

- 2) Темно-червоний є символом величності, гідності та помпезності. Його носили судді, королі, кардинали. Якщо до червоного додавали помаранчевий або жовтий

відтінок, він ставав більш помітним та збуджуючим. Світло-червоний колір – рожевий – має характеристику ніжного, неактивного.

3) Символіка червоного кольору: активність, сила, влада, енергія, любов (тілесна), агресія, мужність, збудження.

Синій колір в древності був символом божественності, духовності, чистоти. Його носили священики, а сукном синього кольору покривали священні предмети в монастирях. Також синій колір позначав циклічність буття. Тому й символом синього кольору є коло [1]. Проте синій колір має різний символічний вплив в залежності від того, з яким настроєм його сприйматимуть. Чутливість до синього підвищується в стані печалі, смутку, почутті незручності і душевного дискомфорту; знижується в стані радісного настрою, благодюшності, легкої ейфорії і комфорту [4, с. 14]. Основна символіка: спокій, рівновага, цілісність, холодність, задумливість, меланхолічність, Всесвіт, мрія, божественність.

Зелений колір. В більшості культур світу зелений колір символізував життя. Мусульманська релігія вважає цей колір священним, в християнстві зелений є втіленням надії на вічне життя. Символом зеленого кольору є дерево. Проте зелений також міняє своє семантичне значення від зміни відтінків. Світло-зелений (з більшим вмістом жовтого, ані ж синього) є символом весни, молодості, радості життя. Водночас, якщо жовтого буде надто багато, цей колір буде символізувати хворобливість та смерть. Зелений з рівним вмістом синього та жовтого втілює основну семантику цього кольору: життя, безпека, здоров'я, природа, рослинність, урожай, постійність, прихована сила, спокій, самодостатність, воля до життя, нейтралітет. Зелений з переважанням синього кольору означає: тінь, холод, темний ліс (таємничість лісу).

У людей поріг відчуття зеленого знижується як при емоційному стані благодюшності, легкої ейфорії, комфорту, так і при тривозі, настороженості, страху. Підвищується при гнівливості, роздратуванні, злості, почутті незручності, душевної незатишності, дискомфорту [4, с. 20].

Коричневий колір – це приглушений червоний, який асоціюється зі стабільним життям, яке наповнене чуттєвими, тілесними задоволеннями, наприклад смачна, ситна їжа, теплий дім [1, с. 96]. Основна семантика: тепло, тварина, земля, твердиня, примітивні інстинкти, впевненість, солідність.

Чорний колір, поряд із білим, є одним із найдавніших кольорів. Ніч, яку древні люди боялися та уникали, пересиджували в схованках, ставала символом протилежності світла, а отже і життя. Проте, саме темрява була на самому початку існування світу, а отже, його початком. Та життя почало існувати лише при світлі. Тому основними семантичними характеристиками чорного кольору є: смерть, тінь, зима, минуле, початок і кінець всього, підземний світ (світ мертвих), земля, заперечення життя, зло, скорбота, зрілість, страх, відчай, агресивне прагнення до влади, хаос.

Білий колір є символом початку життя. Семантичне значення білого кольору: добро, невинність, освіченість (мудрість), правда, істина, безкінечність, мир, свобода, юність, бездоганність, пустота, звільнення.

Отже, ми розглянули основні семантичні значення найбільш древніх кольорів, а також їх відтінків. Усвідомлення цих значень дає можливість доповнити основну інформацію від аналізу творчих продуктів клієнтів (наприклад малюнків), більш конструктивно використовувати кольори в побудові приміщень для роботи (що особливо важливо для дитячих психологів), а також керуватися цими знаннями і в особистому житті.

Список використаної літератури:

1. Браэм, Г. Психология цвета / Г. Браэм; пер. с нем. М.В. Крапивкиной. – М.: АСТ: Астрель, 2009.
2. Медведев В. Ю. Цветоведение и колористика: учеб. пособие (курс лекций) / В.Ю. Медведев. – СПб.: ИПЦ СПГУТД, 2005.
3. Миронова Л. Н. Цветоведение: Учеб. пособие. / Л.Н. Миронова – Минск: Вышэйшая школа, 1984. – 286 с.
4. Яньшин, П. В. Цвет как фактор психической регуляции / П.В. Яньшин – Прикладная психология. – 2000. – № 4. – С. 14-27.

Науковий керівник: доцент Т. В. Горобець

АУТИЗМ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА МІФИ

О. В. Задорожна

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Актуальність нашого дослідження полягає в тому, що проблема аутизму на сьогоднішній день набуває нових масштабів. На жаль, причини виникнення аутизму досконало не вивчені. Через те, що у вчених на сьогоднішній день є різні точки зору на причини виникнення аутизму та через те, що ця проблема є відносно молодою, у людей є багато міфів та хибних уявлень про цю проблему.

Аутизм — це певні особливості у роботі мозку. Симптоми аутизму: дитина може не проявляти увагу до оточуючих; може бути агресивною до рідних; не помічає коли приходять або йдуть батьки; уникає фізичного контакту; уникає візуального контакту; стереотипна поведінка; може не цікавитися іграшками, але уважна до предметів, складає предмети в ряд або в лінію; розгойдує себе; виявляє аутоагресію; погана координація; ходіння на носочках; не любить нові враження; сенсорні порушення [1].

Хоча на сьогоднішній день вчені так і не дійшли згоди у тому, що ж викликає розвиток аутизму, все ж таки вони виділяють ряд причин, через які може виникати та розвиватися аутизм. Існує думка, що аутизм пов'язаний з генетичними відхиленнями, але якщо захворювання обумовлено спадковими чинниками, то через ген передається тільки схильність до аутизму, а сам розвиток відбувається через інші чинники. Вчені не виявили ген, який відповідав би за схильність до аутизму, але недавні дослідження підтвердили факт, що у деяких людей є схильність до аутизму.

Нові дослідження показують, що в сім'ї, де вже є старша дитина — аутист, ризик захворювання у другої дитини зростає на 19% [5].

Також на розвиток аутизму можуть чинити вплив фактори навколишнього середовища, такі як інфекції та вакцинація. Цитомегаловірус, краснуха та вірус простого герпесу, можуть призвести до ураження мозку (при пренатальному розвитку). Досі тривають суперечки про те, чи може ртуть, або різні добавки до вакцин, бути причинами розвитку аутизму. Але все ж більшість дослідників ввідкидають теорію про те, що вакцини або їх інгредієнти можуть викликати розвиток аутизму. П'ять епідеміологічних досліджень, проведених в США, Великобританії, Швеції та Данії, показали, що рівень захворювання на аутизм у дітей, які отримали вакцини, такий же, як і серед тих, хто їх не отримував.

Є така думка, що на розвиток аутизму у дитини можуть вплинути погані звички мами під час вагітності, а саме: вживання алкоголю, наркотиків, куріння. Хоча це все шкодить дитині, але науковцями не доведено, що такі звички мами можуть спровокувати розвиток аутизму у дитини. Серед причин виникнення аутизму також